



ERASMUS+



Co-funded by
the European Union



YOUNG CIVIC MONITORS FOR THE FUTURE



POROČILO O
SPREMLJANJU



CIVIC EU

YOUNG CIVIC MONITORS FOR THE FUTURE

ERASMUS+



Co-funded by
the European Union

Poročilo so pripravili mladi iz Slovenije,
ki so sodelovali v projektu v projektu
CIVIC EU, ki ga v Sloveniji koordinira PiNA

piNa

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

POROČILO O
SPREMLJANJU

Abstract

A group of young people was monitoring the implementation of the measures developed within the Strategy for Youth of Municipality of Ljubljana 2016 - 2025.

The young monitors faced a rather weak response of the stakeholders. Therefore, the results present a less elaborate picture of the current situation in the implementation of the policies than envisaged.

The research was done through desktop work, interviews and online questionnaires and was happening between 21st September and 20th October 2023.

The research results show that young people wish more facilities that would support their active participation in the society, more short-term part-time employment opportunities that would enable them more independence, clear information on the happenings in the town and the opportunities they have and better public transport connections between all the parts of the municipality including the rural areas.

Especially the rural areas of the municipality are seen as zones with fewer opportunities for youth and their active participation in the community. The program networks of NGOs that are supported by the municipality are seen as good tools for the implementation of the measures improving the quality of life of youth in the town. More emphasis should be given to the provision of information for youth. In regard to business and innovation, young people wish for more support from the town since a lot of youth see themselves as taking a career in their own companies.



Young people recommend to the municipality to nurture the diversity in the town regarding the offer of cultural content, goods, and services available, support the development and maintenance of a good and reliable public transportation system covering all municipality, improvement of information for young people including the development of a platform presenting all the opportunities available for youth in the town. They also recommended the unification of the definition of youth used by different municipality departments since current situation doesn't allow the researchers to measure the impact of the implemented measures on the population. The municipality should continue involvement of the representatives of the program networks in the processes of creating the strategic and policy documents since they can provide the insights into everyday needs of the community. Municipality should also create the measures to support development of start-up businesses and mentoring schemes for young entrepreneurs.

Opis skupine

Vabilo k sodelovanju v projektu smo razposlali preko različnih spletnih kanalov mladinskih organizacij in mrež, ki podpirajo vključevanje mladih v skupnost. V prvem krogu se je na vabilo odzvalo 12, v projekt pa je aktivno vstopilo 6 mladih.

Skupino mladih izvajalcev dejavnosti spremljanja mladinskih politik v mestu so sestavljali mladi, ki jih je zanimala Strategija za mlade Mestne občine Ljubljana in s tem povezana kakovost življenja mladih v mestu. Izvajalci dejavnosti spremljanja so si izbrali področja, ki so jih zanimala ter se posvetili raziskovanju in spremljanju izvajanja politik. Skupino so sestavljali večinoma študentje ter 1 zaposlena oseba, po spolu 1 moški in 5 deklet. Motivirala jih je radovednost o dogajanju na posameznem področju ter želja, da lahko s svojimi predlogi vplivajo na izboljšave. V celotnem procesu spremljanja izvajanja politik, so se mladi udeleženci projekta opirali na izhodiščno vprašanje: kaj v posameznem segmentu mladinskih politik že dobro in kaj je lahko še boljše?

Atributi, ki opisujejo skupino: motiviranost, radovednost, vztrajnost, organiziranost, vedoželjnost.

Tri študentke bodo izkušnje ter pridobljeno znanje uporabile za pripravo magistrskih nalog, za katere ni nujno, da bodo vezane na mladinsko politiko v Ljubljani. Veliko bolj verjetno se bodo posvetile mladinskim organizacijam, ki delujejo v mestu.

Opis izbranih politik oziroma tem spremljanja

Ljubljana je glavno mesto Slovenije, ki slovi po temu, da ima velik posluš za mlade in posledično dobro oblikovano politiko zanje. V okviru Urada za mladino so leta 2016 izdali **Strategijo Mestne občine Ljubljana za mlade 2016–2025**.

Dobro sodelovanje z Uradom za mladino MOL nam je omogočilo, da v okviru projekta CIVIC EU spremljamo segmente mladinske politike v Ljubljani in z ugotovitvami vplivamo na izvajanje obstoječe strategije in njeno nadgradnjo za obdobje naslednjih deset let.

Na podlagi Strategije za mlade MOL 2016–2025 smo v sodelovanju z Zavodom TiPovej in Uradom za mladino MOL mladim predlagali naslednje izhodiščne teme za spremljanje oziroma raziskovanje:

- Mreža mladinskih centrov Ljubljana
- Projekti in programi v mestu
- Programske mreže
- Šport in rekreacija mladih
- Potrebe mladih v Mestni občini Ljubljana

Mladi člani skupine so glede na lastne interese izbrali vsebine, ki so jih zanimale. Njihov zaključni izbor je bil:

- projekti in programi – poudarek na podeželski mladini;
- programske mreže;
- potrebe mladih v mestni občini Ljubljana ter
- podjetništvo in inovativnost.

Oblikovala sta se dva delovna para, dve osebi pa sta se odločili, da se bosta samostojno lotili spremljanja področja, ki jih zanima. Poglobili so se v izbrane raziskovalne teme ter začeli razmišljati o raziskovalnih izhodiščih. Skozi usposabljanje so se spoznavali z različnimi metodami raziskovanja, do konca razvili svoja raziskovalna vprašanja in s pomočjo mladinskih delavcev opravili spremljanje izbranih tem na terenu.

Projekti in programi – poudarek na podeželski mladini

»Podeželje MOL predstavlja kar dve tretjini celotnega območja MOL. Kljub manjši poseljenosti pa je ravno populacija mladih na podeželju še toliko ranljivejša, saj je na njihova pleča dana odgovornost za ohranjanje ruralnega območja. Večinoma se ti mladi po zaključku šolanja zaposlujejo v mestu. Pomembno je, da se tudi mladim na podeželju že v rani mladosti daje enakovredne možnosti za razvoj, kot jih imajo njihovi mestni vrstniki.«¹ Na zapisov v strategiji, sta udeleženci pritegnili vprašanja: koliko je bilo v podeželsko mladino resnično vložena in kako učinkoviti so bili zapisani ukrepi. Strategija se močno opira na dejstvo, da je velik del mladih lociranih na kmetijah in so tudi dejavnosti zato usmerjene tja, hkrati pa se zavedamo kontrasta med mestno in podeželsko mladino, saj je prvim ponujena zgoščena in raznolika ponudba na manjšem območju mestnega centra, medtem ko je mladim na podeželju ponudba bolj odročna hkrati pa jo je manj, saj so nekateri deli občine infrastrukturno slabše opremljena za dostopanje do dejavnosti in njihovo izvajanje.

Programske mreže

Mreže so eden mehanizmov politik Mestne občine Ljubljana (MOL) za dvig kakovosti dela organizacij na prioritetnih področjih politik: informiranje, karierno svetovanje, razvoj mednarodnega mladinskega dela, ulično delo ter preprečevanje nasilja. Udeleženka so pritegnila vprašanja: kakšen je zemljevid mrež in kako delujejo, na katere potrebe odgovarjajo, njihova sposobnost za vpliv na politike MOL, možnosti njihovega razvoja ter izzivi, s katerimi se soočajo.

Potrebe mladih v Mestni občini Ljubljana

Udeleženka je temo o potrebah mladih izbrala zato, ker tudi sama že dolgo dela z mladimi, ker želi slišati njihove mnenje in pozitivno vplivati na njihovo odraščanje. Zanimalo jo je, kaj mladi potrebujejo v svojem lokalnem okolju in kaj si želijo spremeniti. Temu je prepoznala kot pot, da odločevalci prisluhnejo mlajši generaciji, ki predstavlja našo prihodnost.

Podjetništvo in inovativnost

Razlog za izbor teme o podjetništvu in inovativnosti s strani dveh udeležencev je bila želja po spoznavanju potrebe po spodbujanju inovativnosti in samostojnosti med mladimi, možnostih za ekonomsko neodvisnost in kreiranje novih delovnih mest ter želja po razumevanju izzivov, s katerimi se mladi srečujejo pri zagonu lastnega podjetja.

1 Strategija Mestne občine Ljubljana za mlade 2016-2026, str. 27

Metodologija in orodja

Mladi so se razdelili po področjih, ki so jih zanimala. Tako smo dobili dva delovna para, ter dve posameznici. Znotraj parov so si delo razdelili po področjih oziroma dosedanjih izkušnjah. Vsi pa so izkoristili možnost mentorske podpore, kjer so lahko razmišljali o vsebinah, ki jih zanimajo, raziskovalnih vprašanjih, metodologijah in orodjih, ki jih želijo uporabiti ter konkretnih vprašanjih, ki jih bodo zastavljali respondentom.

Za zbiranje podatkov in informacij so uporabili različne metodologijo dela, kombinirali kvalitativne in kvantitativne pristope ter namizno raziskovanje obstoječih virov informacij.

Med uporabljenimi orodji lahko izpostavimo:

- namizno raziskovanje: o organizacijah, ki delujejo na podeželskih območjih MOL, o programskih mrežah ter o dosedanjem doseganju zastavljenih ciljev strategije za mlade,
- intervjuje: z zaposlenimi na Odseku za podeželje MOL, na Javnem zavodu Mladi Zmaji² in z zaposlenimi na Nefiksu³, v okrilju katerega je Središče Stičišče⁴, predstavniki nevladnih organizacij, ki delujejo na podeželskih območjih MOL, glavnimi koordinatorkami vsebinskih mrež, ki delujejo na območju MOL, z mladimi, ki živijo oziroma se šolajo na območju MOL,
- ankete: med mladimi, ki živijo v podeželskih območjih MOL ter mladimi, ki jih zanima podjetništvo in podjetnost.

Podatke, ki so jih zbrali skozi različne metode dela, so obdelali in interpretirali ter v obliki vmesnih poročil predstavili celotni ekipi. Nato so vsi skupaj poskušali prepoznati vzorce, ki se pojavljajo ter identificirati priporočila oziroma ukrepe, ki bi lahko v prihodnosti izboljšali stanje za mlade v občini.

Opis dejavnosti spremljanja

Dejavnosti spremljanja so udeleženci najbolj intenzivno izvajali med 21. septembrom in 20. oktobrom 2023.

Projekti in programi – poudarek na podeželski mladini

- namizno raziskovanje z namenom pridobiti informacije o društvih, ki že obstajajo in njihovih dejavnostih (17 društev in četrtnih skupnosti), podrobno spoznavanje Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2016 – 2026, ter dogovarjanje s potencialnimi sogovorniki o sodelovanju;
- ustvarjanje pol-strukturiranega intervjuja za pogovor z identificiranimi organizacijami, razmisleki o vprašalniku za mlade;
- intervjuji z: višjo svetovalko, Vodjo Odseka za podeželje na MOL; vodjama mladinskega

2 Javni zavod Mladi zmaji izvaja programe mladinskega dela v mestu in upravlja s četrtnimi mladinskimi centri.

3 Nefiks je zavod, ki mladim in mladinskim organizacijam zagotavlja strokovno podporo pri beleženju in evidentiranju neformalnega izobraževanja in učinkov mladinskega dela z namenom njegovega priznanja v širši družbi.

4 Središče Stičišče je stičišče nevladnih organizacij Osrednjeslovenske regije.

- centra Mladi zmaji Šiška; direktorico Nefksa;
- pisni strukturirani intervjuji v obliki spletnega vprašalnika 17 društvom na območju Sostra, Janč in Zaloga ter mladinskima centroma Mladi zmaji Borc in Zalog;
 - anketiranje mladih; delitev vabila k sodelovanju so bila poslana skozi vse organizacije, ki so bile povabljeni k sodelovanju v pisnih strukturiranih intervjujih, hkrati pa je potekalo tudi širjenje ankete preko osebnih spletnih omrežij;
 - analiza zbranih odgovorov in priprava vmesnega poročila.

Programske mreže

- namizno raziskovanje na spletnih straneh programskih mrež in ostalih javno dostopnih dokumentih (npr. Standardi kakovost kariernega razvoja v mladinskem delu in smernice za izvajanje, Organiziranost ljubljanske mreže info točk, Priložnik mreže Prava zveza);
- intervjuji s petimi glavnimi koordinatorkami mrež: L'mit, Mreža Mlada ulica, Mreža Prava zveza, Mreža Kroj in Mreža Most;
- poglobljena intervjuja s koordinatorko mreže Mlada ulica, Saro Rodman ter koordinatorko mreže Kroj;
- analiza zbranih odgovorov in priprava vmesnega poročila.

Potrebe mladih v Mestni občini Ljubljana

- intervjuji s 5 mladih, starih od 15 do 18 let;
- analiza zbranih odgovorov in priprava vmesnega poročila.

Podjetništvo in inovativnost

- anketiranje mladih, ki jih zanima podjetništvo;
- analiza zbranih odgovorov in priprava vmesnega poročila.

Vmesna poročila udeležencev projekta so priloga temu poročilu.

OPIS REZULTATOV SPREMLJANJA



Rezultate spremljanja najprej predstavljamo po področjih, v drugem delu poglavja pa sledi tudi širši pogled na rezultate.

Potrebe mladih v Mestni občini Ljubljana

Mladi si želijo različnih sprememb v svojem okolju. Z vidika vključevanja v širšo družbo, izpostavljajo potrebo po več zaposlitvenih možnosti zanje. Želeli bi si več fleksibilnih oblik zaposlitev v katere bi se lahko vključevali tudi mladoletni v skladu z njihovim razpoložljivim časom. Želijo si več infrastrukture za mlade, prostorov, kjer bi se mladi lahko zbirali in jih tudi (so)upravljali. Želijo si prostorov v katerih bi lahko gojili alternativno kulturo ter razpisov



za mlade. Željo si tudi, da bi občina po naravni nesreči kar najhitreje odpravila škodo na sprehajalnih poteh ter izboljšala javni prevoz (manj zamud, boljše izkušnje z vozniki).

Poleg širših potreb, so izrazili tudi konkretne, oprijemljive želje in potrebe, ki bi dvignile kakovost življenja. Želijo si več pasjih parkov; avtomatov za pijačo, hrano in lekarniške potrebščine; košev za smeti; večjo izbiro pekarn v središču Ljubljane ter miz za učenje v Tivoliju. Poleg tega si želijo tudi dopolnitev študijskih programov, ki jih izvaja Univerza v Ljubljani, konkretnije so izrazili željo po študiju animacije na ALUO.

Splošno gledano mlade zanimajo: kultura in umetnost ter glasba, šport ter pogovori o politiki, kot specifične teme zanimanja pa so izrazili interes tudi naslednje: geopolitika, gentrifkacija, turistifikacija, nedostopna stanovanja za mlade, javne menze.

Kot izzive, ki jim onemogočajo sodelovanje na dejavnostih, so na nivoju posameznikov mladi opozorili, da je veliko dejavnosti, ki bi se jih želeli udeleževati, plačljivih in da si jih ne morejo privoščiti. Hkrati pa opozarjajo, da ne poznajo vseh možnosti, ki so jim na voljo. Kot razloge za neudeležbo na različnih dejavnostih navajajo tudi neprijetne občutke ob druženju z drugimi ljudmi, preveč obveznosti v šoli, pasivnost vrstnikov, neizpolnjene obljube odločevalcev ter pomanjkanje ljudi, ki bi predano delovali na posameznih področjih. Na sistemskem nivoju so sogovorniki opozorili tudi, da so nekateri voditelji dejavnosti neprijazni ter da se določen del dejavnosti odvija le v mladinskih centrih, v katere se ne vključujejo.

Mlade sogovornike bi privabile informacije o dogajanju v mestu, ki danes ne pridejo do njih. Želijo si, da prireditve v mestu ne bi bile le »okrnjeni način promocije lokalnih, nacionalnih in mednarodnih centrov moči«. K sodelovanju bi jih pritegnili »upanje, boljša energija in izdelana politična misel tistih, ki so dejavni v dejavnostih«.

Mladi pogosto ne vedo, kje naj iščejo informacije oziroma katere kanale informiranja naj spremljajo. Pritegnila bi jih kulturna vabila in glasbeni dogodki. Z vidika oblike in vsebine jih pritegnejo estetsko oblikovana vabila, ki vabijo na relevantne in zanimive teme.

Projekti in programi – poudarek na podeželski mladini

Mladi iz okolice Ljubljane se ne identificirajo s podeželsko mladino. Večina anketirancev slabo pozna možnosti za aktivno soustvarjanje dejavnosti v svojem okolju. Dobra polovica anketiranih mladih se je v zadnjih 5 letih udeležila dejavnosti na lokalnem (mestnem) nivoju, le petina pa tudi kakšne od mednarodnih dejavnosti (kot je na primer mladinska izmenjava v okviru programa Erasmus+). Dobra polovica pozna mrežo ljubljanskih mladinskih centrov, a le petina jih je mladinski center tudi obiskala. Anketiranci redno uporabljajo javni prevoz, a s povezavami niso zadovoljni, vseeno jih večina redno obiskuje center Ljubljane in se udeležuje dejavnosti.

Mladi v podeželskem delu občine se pretežno združujejo v kulturna in turistična društva, del pa jih je aktiven tudi v gasilski organizaciji. Članstvo v društvih se ne pomlajuje, mladi ne prevzemajo vodilnih vlog, ne glede na interesno področje društva. Društva na podeželju pri svojem delu ne uveljavljajo načel mladinskega dela, zato ne delajo na razvoju aktivne participacije mladih in pripravi za prevzemanje odgovornosti na daljši rok.

Na odseku za podeželje se v glavnem ukvarjajo s kmečko mladino in z njimi povezanimi dejavnostmi, manj pa se ukvarjajo z mladino, ki ne živi na kmetijah, saj za to nimajo virov. Na področju kmetijskih politik je starostni razpon mladih je od 15. do 41. leta (mladi prevzemnik), kar odstopa od definicije mladih v strategiji za mlade, kjer je razpon 15 do 29 let. V strategiji za razvoj podeželja je sicer zapisano, da želijo ustvariti podeželje, ki bi bilo za mlade zanimivo, podrobne strategije za to kako jih na podeželju ohraniti pa nimajo. Odsek ima največji doseg do mladih preko lokalnih podružničnih šol, kjer so otroci vpeti v kmetijske dejavnosti in varovanje dediščine, kulturo, turizem, po prehodu otrok v srednje šole pa tu stik izgubijo.

Javni zavod Mladi zmaji za oglaševanje uporablja več sodobnih načinov, ki dosegajo mlade. Sporočila pa pogosto premalo poudarjajo, da mladinski centri niso samo prostori za preživljanje prostega časa, ampak ponujajo tudi neformalno izobraževanje in "mini zagonski kapital". Zavod spodbuja aktivno vlogo mladih z ukrepom Mladinske pobude, ki omogoča izvedbo nizkocenovnih projektov (do 150 evrov za vsakega mladega, ki pokaže iniciativo). Udeležbe je malo, mladi se pogosteje se aktivirajo šele takrat, ko vidijo, da je to tako delovanje možno. Skozi čas začnejo sami predlagati projekte, ko prepoznajo lastne potrebe, vire in želje.



Programske mreže

V Ljubljani deluje pet programskih mrež na prioritetnih področjih politik: informiranje, karierno svetovanje, razvoj mednarodnega mladinskega dela, ulično delo ter preprečevanje nasilja. Mreže naslavljajo različne ciljne skupine – mlade, mladinske delavce ali pa oboje hkrati. Na mlade vplivajo s preventivnim delovanjem, informiranjem, krepijijo prepoznavnosti poklica mladinskega delavca, spodbujanjem aktivnega sodelovanja v mednarodnih dejavnostih ter oblikovanjem podpornih mehanizmov za karierno orientacijo.

Mestna občina Ljubljana sofinancira njihovo delovanje v 80 odstotkih, ostalih 20 odstotkov pa morajo zagotoviti same, kar je za večino izziv.

Mreže sodelujejo v procesu oblikovanja politik in prenašajo informacije o zaznanih potrebah v okolju do odločevalcev.

Za informiranje svojih ciljnih skupin mreže v prvi vrsti uporabljajo družbena omrežja Instagram in Facebook. Ciljne skupine informirajo tudi preko svojih spletnih strani, spletnih strani lmit.org ter mlad.si, tedenskega novičnika e-namig za mladinske organizacije in mlade, elektronske pošte, telefona in v živo. Svoje delo na tem področju bi želele izboljšati. Za izboljšanje tega dela delovanja, bi bolj finančna sredstva, ki bi bila namenjena delovanju komunikacijskih dejavnosti mreže, potrebovali posameznike, ki bi skrbeli za prisotnost mreže na družbenih omrežjih.

Vse koordinatorke mrež so naštevale podobne profile zaposlenih sodelavk in sodelavcev: vsi so kvalificirani mladinski delavci, večinoma z dolgoletnimi izkušnjami na tem področju. Znotraj skupin se pojavljajo še drugi družboslovni in humanistični profili – socialni pedagogi, pedagogi, andragogi, psihologi, sociologi, socialni delavci, kulturologi, komunikologi in profesorji slovenščine. Znotraj mreže Most deluje tudi ekonomist.

Podjetništvo in inovativnost

Respondenti imajo željo po lastnem podjetju in plan, kako ga ustanoviti. Ovire, ki jih pričakujejo, vključujejo finančne izzive, zakonodajo, pomanjkanje začetnega kapitala in motivacije.

Opažanja in priporočila lokalnim oblastem

Priporočila Mestni občini Ljubljana so zbrana po področjih spremljanja politik. Seveda pa nekatera med njimi posegajo na več področij in bi tako urejala kakovost življenja mladih prebivalcev in prebivalcev občine na več nivojih hkrati.

Potrebe mladih v Mestni občini Ljubljana

- Občina naj skrbi za raznolikost ponudbe v mestu, ki bo prebivalcem omogočala kakovostno življenje. Raznolike naj bodo tudi javne prireditve.
- Občina naj skozi svoje politike spodbuja delovanje prostorov, ki bodo mladim omogočali ukvarjanje s temami, ki jih zanimajo. Poseben poudarek naj nameni oblikovanju prostorov političnega dialoga.
- Občina naj tudi ureja infrastrukturo, ki bo mladim v pomoč pri opravljanju obveznosti in spodbujala razvoj samostojnosti in aktivne participacije v družbi.
- Občina naj podpira izboljševanje informiranja mladih v mestu in primernih naseljih. Na nivoju mesta naj se oblikuje platforma, kjer bi bile objavljene informacije o dejavnostih

in kjer bo mogoče zbirati med njimi. Poleg elektronskega obveščanja, naj organizatorji dejavnosti poskrbijo tudi za obveščanje v obliki plakatov na oglasnih deskah. Občina naj zagotavlja tudi finančno podporo, ki bi omogočala še več brezplačnih delavnic za mlade. Izvajalci teh dejavnosti pa naj bi bili do mladih prijazni.

- Organizatorji dogodkov za mlade naj te obveščajo skozi digitalno platformo (spletne strani), IG, FB, s plakati ter z metodo »od ust do ust«. Pripravljalci in izvajalci dejavnosti naj vabijo na načine, ki so mladim blizu.
- Občina naj se zavzema za bolj točen javni prevoz s prijaznejšimi vozniki.
- Občina naj spodbuja anonimni dostop do servisov (v obliki prodajnih avtomatov) 24 ur na dan.

Projekti in programi – poudarek na podeželski mladini

- Občina naj v razpise za sofinanciranje dejavnosti uvede pogoj, da morajo prejemniki del sredstev nujno porabiti za delo z mladimi med 15. in 29. letom.
- Občina naj izdela svojo komunikacijsko strategijo za doseganje mladih, da jih bo lahko aktivneje vključevala v postopke posvetovanj in sodelovanja ter spodbujala njihovo aktivno participacijo na vseh nivojih.
- Službe, ki delujejo v okvirih politik MOL naj uskladijo definicijo mladih, ki jih uporabljajo pri svojem delovanju. Na ta način bodo jasnejše potrebe mladih ter učinki politik nanje.
- Občina naj se zavzema za razvoj javnega prevoza in njegovo prilagoditi potrebam prebivalcev krajev izven prve cone prevoza.
- Službe naj še naprej skrbijo za širjenje in udomačevanje pomena in funkcij mladinskih centrov za aktivno mladinsko participacijo.

Programske mreže

- Občina naj poskrbi, da bo še naprej aktivno vključevala predstavnike vsebinskih mrež v posvete za pripravo strateških dokumentov in politik na specifičnih področjih (npr. mreža Kroj pri razvoju zaposlitvenih možnosti, mreža Mlada ulica pri uličnem delu) oziroma da se mreže začne vključevati v razprave (npr. mreža Most, mreža Prava zveza) in se tako neposredno seznaniti z njihovim pogledom.
- Ker mreže odgovarjajo na potrebe mladih s svojim preventivnim in/ali kurativnim delovanjem je smiselno, da MOL še naprej finančno podpira delovanje različnih programskih mrež in ohranja senzibilnost za potrebe mladih.

Podjetništvo in inovativnost

- Občina naj podjetniške pobude podpre na način, da ponudi subvencionirani prostor za zagon podjetij ter ponudi možnosti za najem delovnih prostorov za mikro in mala podjetja po ugodnejših cenah.
- Občina naj med prednostna področja v razpisih za sofinanciranje projektov in programov uvrsti tudi dejavnosti za povečevanje podjetniške pismenosti, na primer v obliki organizacije osnovnih predavanj o podjetništvu z večjim poudarkom na mentorstvu in praktičnem učenju.
- Občina naj podpira razvoj projektov in programov, v katerih je poudarek na mentorstvu in povezovanju mladih z izkušenimi podjetniki.

Viri

Literatura

- Grilc U. Gorenc K. Dobrajc S. Janković Z. Wedam D. Rovan N. & Lovinčič D. (2016). *Strategija mestne občine Ljubljana za mlade 2016-2025 : ljubljana – mesto mladih in za mlade*. Mestna občina Mestna uprava Oddelek za kulturo Urad za mladino.
- Blazinšek Domenis A., idr. *Standardi kakovosti kariernega razvoja v mladinskem delu in smernice za izvajanje*. Ljubljana: Mladinska mreža za karierni razvoj, 2019.
- Ljubljanska mreža info točk: *Organiziranost ljubljanske mreže info točk (l'mit)*
- Prava zveza: *Priročnik mreže Prava zveza*. Ljubljana, 2016
- Urad za mladino: *Strategija Mestne občine Ljubljana za mlade 2016-2025*. Ljubljana: Mestna občina Ljubljana, Mestna uprava, Oddelek za kulturo, Urad za mladino, 2016.

Spletne strani

- Društvo ključ - center za boj proti trgovanju z ljudmi
<https://drustvo-kljuc.si/prirocnik-mreze-prava-zveza/>
- L'mit <https://www.lmit.org/o-mrezi-lmit>
- Mreža Kroj <https://mreza-kroj.si/o-nas/>
- Mreža Mlada ulica <http://mrezamladaulica.si/predstavitev/>





PHOTO CREDITS:
Brooke Cagle
Chang Duong
Jason Goodman
Kinga Howard
Desola Lanre Ologun
Timur Shakerzianon
Annie Spratt
Hanna Olinger
Unsplash.it